29563178-1	13/11/2011	הארץ - THE MARKER	עמוד 12	2	25.81x17.97
סטס מיסז'ניקוב שר התיירות - 101013					

הצעת חוק: להגביל את השאיבה של מפעלי ים המלח

ועדת השרים לחקיקה תדון היום בתוכנית להצלת ים המלח שניסחה עמותת אדם טבע ודין. בין הסעיפים: הזרמת מים לים המלח דרך נהר הירדן והגבלת ההתרחבות של מפעלי ים המלח

מאת **רינה רוזנברג ואורה קורן**

ועדת השרים לחקיקה תדון היום באישור הצעת חוק שמטרתה להגן על ים המלח מפני הפעילות התעשייתית באזור. ההצעה נוסחה על ידי עמותת אדם טבע ודין והוגשה על ידי חברי הכנסת דב חנין, איתן כבל ואחרים.

אחד הסעיפים הראשונים בהצעה מתייחס לאופן ההגנה והשיקום של ים המלח על ידי המדינה וקובע כי השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם מנהל רשות המים, יכין בתוך שנה מכניסת החוק לתוקפו תוכנית להשבת מים לאגן הצפוני של ים המלח, שמטרתה להשיב לאזור את חלקה של ישראל בנסיגת ים המלח. התוכנית תכלול הקצאת 235 מלמ"ק לפחות של מים לנהר הירדן הדרומי, שיוזרמו לים המלח.

עוד קובעת ההצעה דרכי הגנה על האגן הצפוני של ים המלח כתוצאה מפעילות מפעלי ים המלח. לפי ההצעה, השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם מנהל רשות המים, יידרש לקבוע מדי שנה את היקף שאיבת המים המרבי למפעלי ים המלח מהאגן הצפוני לצורכי פעילות תעשייתית. כמות שאיבת המים שתאושר על ידי השר תבטיח כי היקפי הייצור של מפעלי ים המלח לא יירדו ממיליון טון כלוריד האשלג בשנה. עם זאת, המפעלים יקבלו אישור לשאוב מים רק לאחר שהשר להגנת הסביבה ישתכנע שלא קיימות טכנולוגיות אחרות לכריית מינרלים מים המלח. יתרה מכך, ההצעה קובעת כי מפעלי ים המלח לא יוכלו להקים מתקני תשתיות ובריכות אידוי שיאיצו את ירידת מפלס ים המלח, מבלי שתאושר תוכנית שבמסגרתה יתחייבו להחזיר את המים לאגן הצפוני.

הצעת החוק גם מבקשת להגן על אזור הנחלים שנמצאים בין שמורת עיינות צוקים לנחל רחף מפני פעילות תעשייתית, וקובעת כי מפעלי ים המלח לא יוכלו להקים מתקני תשתיות באזור אלא באישור המועצה הארצית, ולאחר שזו תבטיח כי אין חלופות אחרות וכי הפעילות לא תגרום לאזור נזק בלתי הפיך.

"על פי נתוני המכון הגיאולוגי, פעילות מפעלי ים המלח משפיעה על כ-20% מנסיגת המפלס באגן הצפוני הטבעי של ים המלח", נכתב בהצעה. "כיום המדינה אינה דורשת ממפעלי ים המלח לצמצום נזקים אלה ולשאת בעלות שיקומים בהתאם לעקרון "המזהם משלם', אליו מחויבת ישראל מכוח הצטרפותה ל-OECD".

עוד נכתב בהצעה כי "התוכניות של מפעלי ים המלח הן להחריף נזקים אלו באמצעות הקמת בריכת אידוי נוספת שתגדיל את נסיגת המפלס באגן הצפוני, וכן באמצעות הקמת תחנה חדשה לצורך שאיבת מים מהאגן הצפוני של ים המלח בתוואי שעלול לפגוע בנחל צאלים".

עו"ד עמית ברכה, מנכ"ל אדם טבע ודין, אמר כי "במשך יותר מ-50 שנה איפשרה מדינת ישראל בחסות חוק הזיכיון לפגוע בים המלח ולהרוס אותו. הצעת החוק החדשה יוצרת שינוי מהפכני וקובעת שים המלח הינו משאב טבע לאומי ובינלאומי ששייך קודם כל לציבור. הצבעת השרים תוכיח את כנות כוונתה של הממשלה ואת מחויבותה להבטיח את המשך קיומו של ים המלח כפלא עולם".

ממפעלי ים המלח נמסר בתגובה: "אין אפשרות לייצור כלכלי של מיליון טונה אשלג, וחברה עסקית לא יכולה לבצע השקעות לטווח ארוך, כשהיא תלויה באישורים שניתנים לביטול מדי שנה. משמעותה האמיתית של הצעה זו היא ייבוש האגן הדרומי של הים. כתוצאה מכך כ-30 אלף איש, בעיקר באזור הנגב, יאבדו את פרנסתם; תיהרס התיירות בים המלח ותיפגע באופן אנוש התעשייה הכימית בישראל. קופת המדינה תספוג הפסדים של מיליארדי שקלים בשנה; ייאבדו כ-20% מהתמ"ג של אזור הנגב ויפגע קשות היצוא של ישראל ומאזן התשלומים שלה. זוהי הצעת חוק חריגה ובלתי מאוזנת המתעלמת באופן בוטה מהאינטרס הלאומי ומטובת הנגב ותושביו".

עמדות לעתיד

הצעת החוק אינה מתייחסת ישירות לוויכוח בין המדינה לכיל על מימון כריית המלח מהבריכה, המאיימת להציף את בתי המלון, במטרה להנמיך את מפלס המים ולמנוע את ההצפה. העלות המשוערת של הכריה היא 5-4 מיליארד שקל.

המדינה, בגיבוי חוות דעת של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, אבי ליכט, תובעת מכיל לממן את חלק הארי של המהלך – 90%-80% מהעלות לפי הערכות. ביתרה אמורות להתחלק המדינה והמועצה האזורית ים המלח.

כיל מסרבת לממן את מלוא הסכום, אך מוכנה ככל הנראה לממן עד כ-60% ממנו. לפני כחודשיים הודיעה כיל כי תאיץ את המגעים עם הממשלה לפתרון המחלוקת, אולם ללא תוצאות. הצדדים גם חרגו מלוח הזמנים שנקבע להם על ידי ראש הממשלה בנימין נתניהו עד אמצע יולי 2011.

הצעת החוק קובעת בקצרה באחד מתתי־הסעיפים שלה כי מי שאחראי למימון כריית המלח מהבריכה היא החברה שקיבלה את הזיכיון לשימוש באוצרות ים המלח. הצעות חוק תקפות מהמועד בו אושרו ואילך, לכן ניתן לומר שהיא אינה עוסקת בוויכוח הנוכחי. אלא רק מנסה לקבוע את עמדת המדינה בעתיד.

תחרות שבעת פלאי תבל: ים המלח בחוץ, האמזונס בפנים

ים המלח, שהיה בין 28 המתמודדים הסופיים בתחרות שבעת פלאי עולם בטבע, לא דורג בין שבעת האתרים המובילים.

לאחר שנתיים של תחרות פירסמה ביום שישי קרן שבעת פלאי עולם, שבראשה עומד המייסד והנשיא ברנרד וובר, את האתרים שנבחרו על ידי הציבור בתור שבעת פלאי עולם הטבעיים: האמזונס בדרום אמריקה, הלונג בי בווייטנאם, מפלי האיגווסו בברזיל־ארגנטינה, איי גיוגו בקוריאה, קומודו באינדונזיה, הר השולחן בדרום אפריקה ופורטו פרינססה בפיליפינים.

ים המלח היה בין 14 האתרים המובילים, אך לא זכה במספיק קולות כדי להיכנס לרשימה הסופית. משרד התיירות השקיע בשנתיים האחרונות 8 מיליון שקל בקמפיין לעידוד הצבעה לים המלח בישראל ובחו"ל. "אני מודה לכל מי שהתגייס והצביע עבור ים המלח", אמר שר התיירות סטס מיסז'ניקוב. "אף שלא זכינו בתואר, בזכות הקמפיין המרשים שהוביל משרד התיירות מאות מיליוני אנשים בעולם נחשפו לים המלח ולמדינת ישראל".

רינה רוזנברג